

I. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK DERS NOTLARI

GRUPLAR VE ROLLERİMİZ

Grup: Ortak bir amaç için bir araya gelen, aralarında etkileşim olan, en az iki kişiden oluşan topluluğa **grup** denir.

Örnek: Satranç kulübü, 5/A sınıfı, sınıfın futbol takımı, müzik ekibi, ailemizin üyeleri, akraba üyeleri, komşuluk, birer gruptur.

İçinde yer aldığımız ilk grup ailedir.

Toplunun temelini oluşturan aile grubu anne, baba ve çocuktan oluşur.

Grupların Özellikleri

- Ortak amaçları vardır.
- Birbirlerini tanırlar.
- Planlı olarak bir araya gelirler.
- Aynı anda farkı gruplara üye olabiliriz.

Rol: Bireyin ait olduğu grup veya kurumlarda üstlendiği görevlere **rol** denir.

- Dâhil olduğumuz gruplara ve üstlendiğimiz rollere göre çeşitli haklar elde eder ve sorumluluklar üstleniriz.
- Bir kişi aynı anda birden fazla role sahip olabilir.

Örnek: Bir kişi sınıfta öğrenci, arkadaş, sınıf başkanı ve nöbetçi olabilir.

Doğuştan kazandığımız roller: Evlat, kardeş, çocuk, torun vb.

Sonradan kazandığımız roller: Öğrenci, öğretmen, doktor, kaleci vb.

- Rollerimiz içinde bulunduğumuz grup ve kuruma göre değişebilir.

Örnek: Bir kişi okulda öğrenci, evde abi, markette müşteri, otobüste yolcu, futbol takımında kelecisi olabilir.

Hak: Hukuk düzeninin kişilere tanıdığı yetkiye denir.

Örnek: Eğitim hakkı, sağlık hakkı, yaşama hakkı, barınma hakkı, yeme içme hakkı, oyun oynama hakkı, seçme ve seçilme hakkı vb.

Not: En temel hakkımız yaşama hakkıdır yaşama hakkı olmadan diğer hakların bir anlamı yoktur.

Sorumluluk: Bireylerin yaptığı davranışların sonuçlarını üstlenmesidir.

- Herkesin içinde bulunduğu gruba ve kuruma göre çeşitli sorumlulukları vardır.
- Rollerimiz değiştikçe sorumluluklarımızda değişir.

Ailemize Karşı Sorumluluklarımız

- Odamızı düzenli tutmak.
- Ev kurallarına uymak.
- Çalışma masamızı düzenlemek.
- Ev işlerinde annemize yardımcı olmak.
- Eve zamanında gelmek.

Okulumuzdaki Sorumluluklarımız

- Derslerine zamanında girip çıkmak .
- Okul eşyalarını korumak.
- Okulu ve sınıfımızı temiz tutmak.

Çevremize Karşı Sorumluluklarımız

- Çevremizi temiz tutmak.
- Doğal çevreyi korumak.
- Çevremize zarar verenleri uyarmak gerekli yerlere bildirmek.
- Var olan kurallara uymak

KÜLTÜREL ÖZELLİKLERE SAYGI VE BİRLİKTE YAŞAMA KÜLTÜRÜ

Kültür: Bir toplumun tarihsel süreç içinde ürettiği, kuşaktan kuşağa aktardığı maddi ve manevi özelliklerin tümüne kültür denir.

- Dil, din, tarih, mimari, yemekler, halk oyunları, el sanatları, oyunlar, türküler, bayramlar, kıyafetler, müzik aletleri, gelenek ve görenekler vb. kültürü oluşturan unsurlardır.
- Kültür süreklidir kuşaktan kuşağa aktarılır.
- Kültür zaman içerisinde değişikliğe uğrayabilir. Kültürler birbirini etkiler.
- Kültür ülkeden ülkeye, bölgeden bölgeye değişiklik gösterebilir.
- Her toplumun kültürü kendine özgüdür, yani her toplumun kültürü birbirinden farklıdır. **Türk kültürü, Türk milletinin hayat tarzını yansıtır.**

Birey, yaşadığı toplumun kültürünü öğrendikçe toplumun diğer bireyleriyle daha sağlıklı iletişim kurar.

Türkiye ve dünya genelinde oynanan geleneksel oyunlar:

Üçtaş: Türkmenistan, Hindistan. **Beştaş:** Endonezya, Kırgızistan, Kore Cumhuriyeti, Yunanistan.

Dokuztaş/çanak/yedikule: Hindistan, Suriye.

Körebe: Nijerya, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan, Almanya, Fransa, İngiltere.

Türk cumhuriyetlerinde aynı isimle oynanan **mangala** oyunu Afrika'da Gana, Kenya, Nijerya, Fildişi Sahili, Mali; Asya'da Endonezya, Hindistan, Kazakistan, Kırgızistan; Amerika'da ise Karayipler ülkelerinde yaygın olarak oynanmaktadır.

Çeşitli oyunların farklı ülkelerde oynanması kültürler arası etkileşimin olduğunu gösterir.

“23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı” Mustafa Kemal Atatürk tarafından Türk çocuklarına hediye edilmiştir. Günümüzde düzenlenen 23 Nisan şenliklerine yabancı ülke çocukları da misafir olarak katılmaktadır. Çocuklara bayram hediye eden ve bu bayramı bütün dünya ile paylaşan ilk ve tek ülke Türkiye’dir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), Türk dünyasının önemli bir parçasını oluşturur. KKTC bayrağının ortasındaki ay yıldız Türklüğü, üstteki kırmızı şerit Türkiye’yi, alttaki kırmızı şerit de KKTC’yi simgelemektedir.

Kıbrıs’ın Türk vatani oluşu, Osmanlı Devleti tarafından 1571’de fethedilmesi ile başlar. Bu tarihten itibaren Kıbrıs ile tarihî ve kültürel bağlarımız günümüze kadar devam etmiştir. Osmanlı Devleti’nin son döneminde bir süreliğine İngiliz idaresine geçmiştir. Kıbrıslı Türkler, uzun yıllar boyunca azim ve kararlılık içerisinde varlıklarını ve bağımsızlıklarını koruma mücadelesi vermişlerdir. Türkiye’nin **Kıbrıs Barış Harekâtı’nı** gerçekleştirmesi sonrasında **Rauf Denktaş** ile Kıbrıslı vatanseverlerin çabaları ile 15 Kasım 1983 Kuzey **Kıbrıs Türk Cumhuriyeti** kurulmuştur. Ülkemiz ve Kuzey Kıbrıs Türk kültürü arasında benzer birçok kültürel unsur bulunmaktadır.

KKTC mutfağında bulunan tarhana çorbası, humus, ızgara hellim peyniri, kabak çiçeği dolması ve enginar dolması Türk yemekleriyle ortaktır. Kahvenin yeri ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin kültüründe vazgeçilmezdir. Zeybek oyunu, ahşap baskı, ebru, el dokuması kilimler benzer kültürel öğelere örnektir. **KKTC ve Türkiye kültürel özellikler bakımından birbirine benzer birçok özellik vardır.**

YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA FAALİYETLERİNİN TOPLUMSAL BİRLİKTELİĞE ETKİSİ

Yardımlaşma: Bireylerin çeşitli konularda birbirlerine yardım etmesine ve ortak olarak işlerin üstesinden gelmesine yardımlaşma denir.

Örnek: 6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş merkezli ve birçok ilimizi etkileyen depremde bir çok sivil toplum kuruluşu vakit kaybetmeden olay yerine gitmiş, depremden etkilenen insanların barınma ve beslenme ihtiyacını karşılamıştır.

Dayanışma: Bir topluluğu oluşturan bireylerin duygu, düşünce ve ortak amaçlarda birbirlerine karşılıklı olarak bağlanmasına dayanışma denir.

Örnek: Adana'nın kırsal mahallelerinde komşuların salçalık biberleri birlikte temizleyerek salça yapmaları.

Yardımlaşma ve Dayanışmanın Faydalarından Bazıları

- Toplumda yardımsever bireyler yetişir.
- Problemler kolay çözülür.
- Toplumsal barışa katkı sağlanır.
- Başarıyı beraberinde getirir.
- Kardeşlik ve dostluk duyguları gelişir.
- Birlik ve beraberlik güçlenir.

Sadaka Taşı: Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'nde meydanlara, cami ve çeşme yanlarına yardımlaşma amaçlı sadaka taşı konurdu. İhtiyaç sahiplerine yardım etmek isteyenler bu taşın içine para bırakırdı. Böylece ihtiyaç sahibi kişiler gecenin geç saatlerini bekler, kimseye görünmeden ihtiyacı kadar olan parayı bu taşın içinden alırdı. Böylece ihtiyaç sahibi kişiler incinmemiş olur ve yapılan hayır amacına ulaşırdı

Sivil Toplum Kuruluşu(STK): Resmi kurumlar dışında ve bunlardan bağımsız olarak çalışan, sosyal, kültürel, hukuki ve çevresel amaçlar doğrultusunda çalışmalar yapan çalışanlarını gönüllülük usulüyle alan, kâr amacı gütmeyen kuruluşlardır.

-Kızılay: 1868 de kurulan Kızılay kan ihtiyacı başta olmak üzere, afetler, göç ve mültecilere yardım, sağlık, sosyal faaliyetler, ilk yardım, gençlik, eğitim gibi alanlarda hizmet sunar.

-TEMA Vakfı: Erozyonla mücadele edebilmek adına kurulmuş bir sivil toplum kuruluşudur. Ağaçlandırma faaliyetleri yapar.

-AKUT: Arama Kurtarma Derneği olarak işlevini devam ettiren AKUT, sel, kaza ve deprem gibi durumlarda gönüllülük esasına dayanarak yardım sağlayan kuruluştur.

-LÖSEV: LÖSEV, kan ve lösemi hastası olan çocuklara sağlık ile eğitim ihtiyaçlarını karşılayan sivil toplu kuruluşlardan birisidir.

-YEŞİLAY: YEŞİLAY, sigara, kumar ve alkol alışkanlıklarının bırakılması yönünde mücadele eden vakfa verilen isimdir.

-Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı: Şehit olan veya herhangi bir nedenle hayatını kaybedenlerin bakmakla yükümlü oldukları yakınları ile gazi ve engelli Mehmetçiklere sosyal ve ekonomik destek sağlamak amacıyla kurulmuştur.

-Darülaceze: 1895 yılında Sultan II. Abdülhamit Han tarafından kurulmuştur. Darülaceze din, dil, ırk, cinsiyet ve mezhep farkı gözetmeksizin muhtaç insanlara hizmet veren bir hayır kurumudur. Giyinme, barınma, sağlık, yeme içme gibi ihtiyaçlar karşılanır.

-ALO SOSYAL YARDIM HATTI (144): Yoksullukla etkin bir mücadele için fakir ve muhtaç vatandaşlarımızın desteklenmesi, bilgiye ve yardıma erişim fırsatlarının artırılması amacıyla hayata geçirilmiş bir projedir. Ücretsiz aranabilmektedir.